

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Regionalpolitisk redegørelse 2007 af 25/4 07 (Redegørelse nr. R 9).

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

INDLEDNING OG DE REGIONALPOLITISKE MÅLSÆTNINGER

2007 er et skelsættende år for den offentlige sektor. Efter godt to års forberedelse er 98 kommuner og 5 nye regioner etableret med nye opgaver. Nye organisationsformer og samarbejdsrelationer er desuden etableret. Rammerne for regional udvikling er hermed også styrket.

Mange elementer har betydning for regional udvikling og balance. Befolkningens levevilkår afhænger bl.a. af, at der er et beskæftigelses- og indkomstgrundlag, god offentlig service og uddannelsesmuligheder samt privat service og attraktivitet. Regeringens regionalpolitik antager derfor også et bredt perspektiv, som rummer initiativer fra alle relevante sektorområder.

Både nationalt og internationalt er der i de senere år kommet stigende fokus på, at de regionale vækstvilkår har betydning for landets samlede vækst. Lokalisering af virksomheder og offentlig service har betydning, ligesom territoriale potentialer og forskelligheder tillægges en stadig mere betydende rolle i forhold til international konkurrenceevne og den globale økonomi.

Regeringen har et stadigt fokus på, at vækst og udvikling i hele landet skal være med til at fremtidssikre det danske samfund. En vigtig forudsætning herfor er først og fremmest, at alle dele af landet er attraktive at bo og arbejde i. Men det forudsætter også gode regionale rammebetingelser for vækst og erhvervsudvikling, som er i tråd med konkurrenceparametrene i den globale økonomi.

Den regionale indsats er derfor styrket såvel organisatorisk som med nye værktøjer til at sikre en fokuseret indsats. De nye og stærkere kommuner vil kunne få større gennemslag i den regionale udvikling. Desuden koordineres den regionale udviklingsindsats som noget nyt i de 5 regioner igennem regionale udviklingsplaner (RUP), som blandt andet baserer sig på er-

hvervsudviklingsstrategierne udarbejdet af de regionale vækstfora. I løbet af foråret 2007 vil regeringen indgå partnerskabsaftaler med de 6 regionale vækstfora. Aftalerne skal udfolde globaliseringsstrategien således, at der skabes vækst i alle dele af landet. Derfor skal strategien gennemføres i tæt sammenhæng med den regionale indsats for vækst og erhvervsudvikling. Aftalerne indgås i regi af det regionalpolitiske ministerudvalg, som blev nedsat i 2006.

I denne regionalpolitiske redegørelse beskrives regeringens fremadrettede regionalpolitiske initiativer. Samtidig gøres der status for den regionale udvikling og for de initiativer, som er gennemført i det seneste år. I dette års redegørelse sættes der endvidere særligt fokus på, hvordan den regionale udvikling i Danmark tegner sig set i forhold til andre – sammenlignelige – regioner i Europa.

UDVIKLING I OG UDFORDRINGER FOR DE DANSKE REGIONER

Den økonomiske udvikling i Danmark befinder sig i en højkonjunktur med vækst og høj beskæftigelse. I januar 2007 satte ledigheden endnu engang bundrekord, og den gunstige udvikling på arbejdsmarkedet gælder for alle regioner. Også landets udkantsområder har oplevet faldende ledighed. Eksempelvis er ledigheden på Lolland faldet relativt meget i løbet af 2006, og tilnærmer sig derved ledigheden på landsplan.

Gunstige udviklingstræk må dog ikke skygges for, at der fortsat er regionale problemstillinger at forholde sig til. Danmark oplever en samlet befolkningstilvækst, men den er ikke jævnt fordelt. Der er således en fortsat tendens til, at befolkningen koncentrerer sig ved de større byer og særligt i Østjylland og på Sjælland, hvorimod en række udkantskommuner stadig oplever befolkningstilbagegang. Selv om der langt fra er tale om dramatiske ændringer, er de vigtige at være opmærksom på, da udviklingen fx også kan påvirke befolkningssammensætningen i de forskellige egne af landet.

Det er i sig selv en regional udfordring at håndtere ændringer i befolkningen og befolkningssammensætningen. Samtidig bliver de kommende års opgaver – ikke mindst i udkantsområderne – at tilrettelægge den offentlige service både set i forhold til befolkningssammensætningen og i forhold til at sikre rekrutteringen til både den offentlige og private sektor. En op-

gave som dog også findes i de mere urbaniserede områder og ikke mindst i Hovedstadsområdet. Denne udfordring forstærkes af den lave ledighed.

REGIONAL UDVIKLING I ET INTERNATIONALT PERSPEKTIV

Internationalt er der i de senere år kommet stadig større fokus på regionernes betydning for og bidrag til et lands samlede vækst. Indenrigs- og Sundhedsministeriet har fået gennemført en undersøgelse, som sætter fokus på danske regioner i en international sammenhæng. Formålet er bl.a. at belyse spørgsmål som:

- Er de regionale forskelle i Danmark store eller små i en international sammenhæng?
- Udvikler henholdsvis storbyregioner og udkantssområder sig anderledes i Danmark end i andre lande?

– Hvilke mønstre karakteriserer udviklingen i Danmark i sammenligning med andre lande? OECD har tidligere sammenlignet danske såvel som andre landes regioner med henblik på at belyse, hvor store variationer i produktionen, som kunne konstateres inden for det enkelte land. Disse sammenligninger har været baseret på de nationale landegrænser og de vedtagne administrative regioner, fx de tidligere danske amter, i det enkelte land. Herved fås en god gennemskuelighed i tallene, men sammenligningerne kommer dog også indirekte til at afhænge af de specifikke administrative forhold i landene. Disse administrative inddelinger varierer en del mellem landene, hvor nogle lande har meget store administrative regioner og andre forholdsvis små.

Med henblik på at få et mere sammenligneligt grundlag for vurderingen af den danske regionale udvikling i en international sammenhæng, er der til redegørelsen udvalgt nogle områder (»benchmarklande«), der udgøres af lande eller dele af lande, som ligner Danmark på en række parametre. Samtidig er disse områder delt op i nogle regioner, som er af nogenlunde samme størrelsesorden. Selv om også en sådan analyse i nogen grad vil afhænge af den konkrete udvælgelse af lande og statistiske afgrænsning af regioner, kan analysen bidrage væsentlig til en sammenlignende vurdering af Danmarks regionale udvikling.

Den valgte regionsinddeling i analysen, som er udført af konsulentvirksomheden Copenha-

gen Economics, sigter bl.a. på så vidt muligt at afspejle geografiske arbejdsmarkeder og regionale nuancer. Danmark er inddelt i 8 regioner, og i alt sammenlignes 95 europæiske regioner inden for 12 forskellige såkaldte »benchmarklande«. De internationale regioner er udvalgt efter bestemte kriterier, således at de ligner de danske regioner mest muligt. Kriterierne vedrører befolkningstæthed, regionsstørrelse, tilgængelighed, industristruktur og BNP (produktion) pr. indbygger.

I analysen sammenlignes de regionale forskelle i indkomstdannelsen, dvs. BNP pr. indbygger i perioden 1990-2005. Der sammenlignes altså geografisk i forhold til, hvor værdierne skabes (arbejdsstedet), og ikke hvortil befolkningen hjemtager indkomsten (bopælen). Det er således vigtigt at have for øje, at indkomster bl.a. via pendling kan bringes fra produktionssted til befolkningens bopælsregion, hvilket også viser sig at modvirke regionale forskelle.

1. Danske regionale forskelle i en international sammenhæng

Danmark placerer sig gennemsnitligt i forhold til de betragtede benchmarklande med hensyn til regionale forskelle i BNP (produktionen). Fokuseres der på udviklingen på tværs af alle benchmarklande, viser analysen, at udviklingen i de regionale forskelle i produktionen i Danmark følger den internationale udvikling tæt, og målt ved produktionen er der således sket en svag stigning i forskellene både i Danmark og gennemsnitligt set i de benchmarklande, som vi her sammenligner os med.

Udviklingen i Danmark adskiller sig dog fra de øvrige benchmarklande ved, at Danmark i de senere år har oplevet, at udviklingen i arbejdsproduktiviteten er gået i retning af lavere regional ulighed. Udviklingen i arbejdsproduktivitet har derfor været medvirkende til at mindske regionale forskelle. Dette skyldes i følge analysen, at Danmark har ændret status fra at være et land med store produktivitsforskelle inden for samme industrier i 1990 til at have middel til lave interne produktivitsforskelle i 2005. Virksomheder inden for samme branche har altså fået et mere ens produktivitsniveau på tværs af danske regioner.

Selvom forskellene i regionernes arbejdsproduktivitet er mindsket, er de regionale forskelle i produktionen altså i følge undersøgelsen øget i Danmark i samme takt som i benchmarklandene. Forskelle i produktiviteten har således ifølge

undersøgelsen fået mindre betydning for de danske regionale produktionsforskelle.

I stedet peges på, at udviklingen i de regionale produktionsforskelle skal ses i sammenhæng med en væsentlig forøgelse af pendlingen.

Pendlingen sker især til de økonomiske kraftcentre som fx Hovedstaden. Produktionen tæller derfor med i de regioner, som i forvejen har et højt produktionsniveau, mens indbyggertallet opretholdes i den region, der pendles fra. Pendlerne bringer således deres indkomst til deres bopælsregion og lægger et forbrug der. Derved bliver effekten af øgede regionale produktionsforskelle i praksis udjævnet, da den stigende mobilitet på arbejdsmarkedet medvirker til at fordele indkomsterne mellem regionerne. De danske regionale forskelle i skattepligtig indkomst er således også væsentligt indsnævret over den betragtede periode.

Det kan således konkluderes, at der er en international trend i retning af lidt større ulighed i den regionale produktion. Selv om dette også er tilfældet for Danmark, så er udviklingen i de regionale arbejdsproduktivitetsforskelle ligesom i udlandet en drivkraft, hvilket sender positive signaler om mulighederne for at skabe indkomst i hele Danmark i fremtiden. Samtidigt ser vi, at pendlingen er steget over perioden, hvilket modvirker produktionsforskelle i retning af indsnævrede forskelle i befolkningens indkomst på tværs af regioner.

2. Udviklingen i forskellige typer af regioner i Danmark og internationalt

I analysen er hovedstadsregionen defineret som en »storbyregion«, mens Bornholm, Nordjylland og Vestjylland er defineret som »udkantsregioner«. De øvrige 4 regioner er definerede som »mellemregioner«.

Det er klart, at det kan være vanskeligt – i et land som Danmark – at udsondre nogle regioner som udkantsregioner. Geografisk ligger stort set alle regioner og områder som bekendt i en slags udkant. Til analyseformål er det imidlertid fundet hensigtsmæssigt at udsondre nogle regioner, som bl.a. har en lavere befolkningstæthed og større produktion i primære erhverv end andre regioner.

Den danske hovedstads vækst i produktionen har været stærkere end væksten i det øvrige land særligt siden 1993. I sammenligning med

de 15 øvrige storbyregioner i analysen, har væksten i hovedstaden i forhold til det øvrige land dog ikke været så markant, og med hensyn til det aktuelle indkomstdannelse (BNP) placerer hovedstaden sig midt i gruppen af storbyregioner.

Det er en generel tendens, at storbyregionerne i benchmarklandene har haft en højere vækst i produktionen i forhold til deres respektive landegennemsnit især i anden halvdel af 1990'erne. De tre danske »udkantsregioner« ligger i den højeste halvdel af de 17 definerede udkantsregioner målt i BNP i forhold til væksten i benchmarklandet. Med få undtagelser har udkantsregionerne generelt oplevet en relativ svag udvikling siden midten af 1990'erne, og det gælder også for de definerede danske udkantsregioner som Nordjylland og Bornholm, hvorimod udviklingen har været mindre entydig for Vestjylland.

Det må dog understreges, at udkantsregionerne i benchmarklandene klarer sig meget forskelligt. Billedet er altså ikke entydigt, når hele perioden 1990 til 2005 betragtes, men gennemsnitligt har de 17 definerede udkantsregioner i Europa dog oplevet en mindre gunstig produktionsudvikling end den nationale udvikling i de respektive benchmarklande.

De fire regioner, som i Danmark er kaldt mellemregioner, dvs. Århus, Syddjylland, Fyn samt Vest- og Sydsjælland, har en langsommere udvikling i BNP pr. indbygger end landsgennemsnittet og mellemregionerne i benchmarklandene. Analysen peger på, at pendling kan udvikle forskelle i produktionsværdier pr. indbygger imellem regionerne, og dette kan netop være tilfældet i forhold til mellemregionerne. Således er der et højt og stigende pendlingsniveau til Hovedstaden fra resten af Sjælland om de omkringliggende områder, hvilket i sig selv kan være udtryk for en erhvervsmæssig dynamik. Men samtidig er resultaterne et oplæg til de nye vækstfora, som har til opgave at skabe gode rammer for vækst i alle dele af landet.

Analysen og dens resultater er uddybet i bilag 4 i baggrunds- og analysepublikationen. Heraf fremgår det også, hvordan de 8 danske regioner udviklingsmæssigt er placeret i forhold til de i alt 95 navngivne regioner i Europa, samt placeringen i de 12 benchmarklande. Der henvises også til kortet bagerst i denne redegørelse.

UDVIKLINGEN I DEN STATSLIGE REGIONALE FORVALTNING

Regeringens politik vedrørende statslige arbejdspladser har udgangspunkt i målsætningen om, at nye statslige arbejdspladser placeres uden for hovedstadsområdet, og at der tages regionale hensyn ved effektiviseringer i den statslige sektor.

Regeringen ønsker en moderne og tidssvarende statslig sektor, og derfor gennemføres der løbende justeringer i sektoren under hensyntagen til de regionale konsekvenser. 2006 har i høj grad været præget af de forestående ændringer i den offentlige sektor som følge af kommunalreformen. Den statslige sektor er tilført ca. 16.000 årsværk, hvoraf hovedparten vedrører medarbejdere, som er overført til staten fra amternes uddannelsesinstitutioner.

Der er etableret fem statsforvaltninger, hvor godt 700 årsværk er fordelt på hovedkontorer og afdelingskontorer. Indflytning i hovedkontoret for statsforvaltningerne i Nordjylland, Midtjylland og Hovedstaden skete i januar 2007. Den endelige indflytning for Statsforvaltning Syd-danmark og Statsforvaltning Sjælland sker i løbet af foråret 2007.

I 2006 har der også været arbejdet intensivt med at udmønte de beslutninger om opgaveplaceringer, som blev truffet i forbindelse med etablering af SKAT i november 2005. Dette arbejde har omfattet den praktiske og fysiske etablering af arbejdspladser, faglige miljøer med specialopgaver samt en række videns- og kompetencecentre rundt om i landet. Etableringen af videns- og kompetencecentre omfatter udflytning af opgaver fra Hovedcentret i København til forskellige lokaliteter rundt om i landet. Der er i den forbindelse flyttet ca. 20 årsværk ud fra Hovedcentret. Ligeledes er Betalingscenteret i Ringkøbing og Kundecenteret i Ribe, Hjørring, Roskilde og Odense blevet etableret. Betalingscenteret og Kundecenteret vil fuldt bemandet beskæftige ca. 685 medarbejdere. En del af disse, ca. 160, er rekrutteret til Ringkøbing, Ribe og Hjørring primært fra lokalområderne. Endelig er der oprettet Retssikkerhedschefens Sekretariat og Ankecenteret – begge er lokaliseret i Svendborg.

I forbindelse med aftalen om kommunalreform er der ved lov oprettet Det Kommunale og Regionale Evalueringsinstitut (KREVI), som er placeret i Århus. KREVI forventes at beskæftige ca. 12-14 medarbejdere i løbet af 2007.

I forbindelse med kommunalreformen er endvidere pr. 1. januar 2007 etableret en national Videns- og Specialrådgivningsorganisation (VISO) i Odense, som er en del af Styrelsen for Specialrådgivning og Social Service. VISO giver vejledende specialrådgivning og udreder de mest specialiserede og komplicerede enkeltsager inden for handicap, børn og unge med sociale eller adfærdsmæssige problemer, udsatte grupper mv.

Embedslægefunktionen er blevet omstruktureret, således at de 15 hidtidige embedslægeinstitutioner fysisk er blevet samlet til 5 institutioner fordelt i de nye regioner. Staten har primo 2007 overtaget den amtslige administration af de Miljø Venlige Jordbrugsordninger (MVJ) under Landdistriktsprogrammet. Administrationen, som antager 53 årsværk, er placeret i Tønder.

I tilknytning til domstolsreformen er der vedtaget et lovforslag om digitalisering af tinglysningen. Tinglysningen, der i dag varetages af byretterne, skal som led heri fremover foretages af én landsdækkende specialdomstol, Tinglysningsretten. Regeringen har i april 2006 truffet beslutning om, at denne placeres i Hobro. Det forventes, at Tinglysningsretten vil beskæftige i alt ca. 140 personer.

Der blev i 2005 truffet politisk beslutning om placering af et nyt lukket fængsel med mindst 250 pladser på Lolland-Falster. I forlængelse heraf har der været indledt en lokalplansprocedure i den daværende Nørre Alslev Kommune med henblik på at afklare den præcise lokalisering af det nye fængsel.

Implementeringen af aftalen om forsvarrets ordning 2005-2009 gennemføres fortsat med udgangspunkt i det konsoliderede forligsgrundlag. Aftalen bidrager til en mere ligelig regional fordeling af de statslige arbejdspladser. Ca. 1800 arbejdspladser flyttes til Jylland og Sydsjælland, og herved stiger andelen af ansatte vest for Storebælt fra 58 pct. til 61 pct. I hele forligsperioden bliver der foretaget justeringer i personalestrukturen som følge af, at andelen af civilt ansatte reduceres til fordel for militært ansatte. Flere medarbejdere vil i den forbindelse blive tilbudt omskoling.

Også i 2006 er der sket en tilpasning af indkvarteringskapaciteten i asylcentersystemet. Det betyder, at to centre, i henholdsvis Frederikshavn og Skibby, med i alt 45 medarbejdere er lukket ned. Ultimo 2006 er der i alt 9 asylcentre i drift.

REGIONAL UDVIKLING I EN NY ADMINISTRATIV STRUKTUR

Efter et par års forberedelse er et nyt kommunalt landkort blevet til virkelighed. Forud for kommunalreformens ikrafttræden er der gennemført en omfattende lovgivningsproces og en finansieringsreform. I kommuner og amter er der ligeledes foretaget et stort forberedende arbejde ved siden af den almindelige drift.

Et stort antal offentlige medarbejdere er berørt af de opgaveomlægninger, som følger af kommunalreformen. Ca. 450.000 medarbejdere har skiftet arbejdsgiver, men kun en mindre del har fysisk skullet skifte arbejdsplads.

1. Kommuner og regioner

Kommunerne er nu borgernes centrale indgang til den offentlige sektor. Kommunerne har derfor også fået bedre muligheder for dels at løse opgaverne på en sammenhængende og borgerorienteret måde, dels at løse administrative opgaver for andre myndigheder. Den enkelte kommune har stor frihed med hensyn til, hvordan den fremtidige borgerservice skal tilrettelægges, og der tegner sig da også et billede af, at kommunerne anvender de frie rammer forskelligt og således gør brug af muligheden for at tilrettelægge en borgerservice, der tager højde for lokale ønsker.

Det er vurderingen, at de fleste af de nye sammenlagte kommuner har benyttet kommunalreformen til mere grundlæggende at tilpasse organisationen med henblik på bedre at kunne honorere de udfordringer, som den fremtidige struktur i den offentlige sektor og de nye kommunale opgaver bringer. De nye og større kommuner skaber større økonomisk og faglig bæredygtighed, og giver muligheder for en koordineret udnyttelse af ressourcerne. Dette gælder ikke mindst i de tyndt befolkede områder, hvor de fleste kommunesammenlægninger er gennemført, hvilket kan forventes at have en selvstændig positiv virkning på den regionale udvikling.

De fem administrative regioner er indrettet med udgangspunkt i målsætningen om at sikre et fremtidigt stærkt, regionalt sundhedsvæsen. Med fem regioner bliver der grundlag for at samle flere behandlinger, udnytte fordelene ved specialisering bedre og sikre den bedst mulige udnyttelse af ressourcerne. Regionerne skal – i samarbejde med Sundhedsstyrelsen – sikre det faglige grundlag for en konstant høj kvalitet, uanset om der er tale om højt specialiseret be-

handling eller den mest almindelige undersøgelse.

De administrative regioner er ligeledes omdrejningspunktet for den regionale erhvervsudviklingsindsats og for de regionale udviklingsplaner, som udgør rammen for regionens vision for udviklingen på områderne natur og miljø, erhverv, turisme, beskæftigelse, uddannelse og kultur samt for udviklingen i regionens udkantssområder og landdistrikter.

2. Særligt om erhvervsudviklingsområdet

I forlængelse af en folketingsdebat den 20. maj 2005 vedtog Folketinget (V25), at regeringen »i kommende redegørelser særskilt skal gøre status for virkningen af nye roller på erhvervsudviklingsområdet for kommunerne, regionerne og vækstforaene«. I 2006 redegørelsen er de nye roller og opgavefordelingen mellem kommuner, regioner og de regionale vækstfora beskrevet, og i baggrundspublikationens kapitel 5 findes en uddybende beskrivelse af status på erhvervsudviklingsområdet.

Det er endnu ikke muligt at gøre status for virkningerne af den ændrede opgavefordeling. Der er dog i 2006 pågået forberedelser til den nye opgavefordeling bl.a. med etablering af 6 regionale vækstfora, som er klar til at realisere nye handlingsplaner og erhvervsudviklingsstrategier. Indsatsen bliver yderligere styrket af, at vækstfora og staten i foråret 2007 forhandler partnerskabsaftaler med henblik på at forankre globaliseringsstrategiens initiativer regionalt og understøtte de regionale erhvervsudviklingsstrategier.

Kommunerne får ansvaret for den lokale erhvervs-service, hvor nærheden og den daglige kontakt til brugerne er i højsædet. Umiddelbart får kommunerne dog ikke flere udgifter til erhvervsfremmende aktiviteter, da der finansielt er indført en overgangsperiode frem til udgangen af 2010, hvor staten bidrager med ca. 85 mio. kr. årligt fra statens erhvervs-servicebevilling til nyetablerede regionale væksthuse, jf. senere i denne redegørelse. Dette svarer til det beløb, som staten og amterne anvendte på erhvervs-service i 2006. Efter 2010 vil beløbet blive tillagt det kommunale bloktilskud.

Der kan ses tegn på, at kommunerne og de nye regioner samlet har givet erhvervsudviklingsopgaven høj prioritet. Fx er der i de kommunale budgetter for 2007 samlet afsat ca. 62 mio. kr. i faste priser mere end året før. I de regionale budgetter er afsat ca. 488 mio. kr. til er-

hvervsudvikling, hvilket er ca. 88 mio. kr. højere end det skønnede udgiftsbehov inden reformen.

3. Finansieringsreform

Kommunalreformen er fulgt op af en finansieringsreform, som er tilpasset kommunernes nye organisering og opgaveløsning. Det nye kommunale tilskuds- og udligningssystem, der blev vedtaget af Folketinget i 2006, indebærer en højere grad af udligning, som giver de nye kommuner i alle dele af landet mere lige muligheder for at løse de kommunale opgaver.

Det generelle udligningsniveau er forhøjet til 58 procent i 2007. Samtidig indeholder det nye udligningssystem nogle dynamiske reguleringsmekanismer, der sigter på at opfange skævheder, som måtte opstå senere. Dette betyder bl.a., at udligningsniveauet i landsudligningen gradvist vil blive forhøjet fra og med 2010, hvis væksten i beskatningsgrundlaget pr. indbygger er væsentligt højere i hovedstadskommunerne end i det øvrige land. Herved sikres, at kommunerne i hovedstadsområdet såvel som kommunerne i det øvrige land også i dette scenarium for indkomstudviklingen kan tilbyde offentlige ydelser på ensartede vilkår.

Med det nye udligningssystem er en række særordninger blevet omlagt til bloktilskud. Enkelte særordninger er dog videreført, herunder puljen til tilskud til særligt vanskeligt stillede kommuner. Til denne pulje afsættes årligt 180 mio. kr. For 2007 er puljen midlertidigt forhøjet med 150 mio. kr. for bl.a. at imødekomme den budgetusikkerhed, som kommunalreformen og det midlertidigt fastsatte skatteloft kan have medført.

En del af særtilskudsmidlerne skal anvendes til kommuner, som indgår en flerårig udviklingsaftale med Indenrigs- og Sundhedsministeriet. I 2006 er der indgået udviklingsaftale med to kommuner – Lolland Kommune og Bornholms Kommune. De indgåede udviklingsaftaler er 4-årige og gælder for perioden 2007-2010. Med udviklingsaftalen er Lolland Kommune for denne periode sikret et samlet særtilskud i perioden på 250 mio. kr., og Bornholms Kommune et samlet særtilskud på 102,5 mio. kr.

REGIONALE KONSEKVENSER AF STATSLIGE TILTAG 2006

Regeringen igangsætter løbende initiativer, som har betydning for den regionale udvikling. Nog-

le igangsættes med et direkte regionalt formål, mens andre har andre primære formål, men alligevel har betydning for den samlede regionale udvikling. Også i 2006 er der taget beslutning om en række nye initiativer, og samtidig er tidligere beslutninger ved at blive implementeret til gavn for den regionale udvikling i Danmark.

I 2006 er der således igangsat 24 initiativer, som samlet set vurderes at have positive konsekvenser for den regionale udvikling i Danmark.

Flere af indsatserne har fokus på at øge viden- og innovationsniveauet i regionerne og ligger derfor i umiddelbar forlængelse af regeringens visioner om, at Danmark skal være et førende vækst- og videnssamfund. Andre tiltag har fokus på at styrke udkantsområdernes udvikling. Bl.a. er det forhøjede befordringsfradrag videreført frem til 2013, og der er indgået udviklingsaftaler med to kommuner i landets udkantsområder. Endelig sigter nye initiativer på kulturområdet mod hele landets adgang til kulturtilbud. De forskellige tiltag er beskrevet i kapitel 7 i baggrundspublikationen til denne redegørelse.

NYE OG AKTUELLE REGIONALPOLITISKE INITIATIVER

Der indgår mange forskellige elementer i at sikre en positiv regional udvikling. Den regionalpolitiske indsats går derfor også på tværs af mange ministerområder. I det følgende beskrives såvel nye som igangværende initiativer, der fremadrettet understøtter den regionale udvikling.

1. Den overordnede økonomiske ramme for regional udvikling

Det er en central forudsætning for en positiv udvikling i levevilkårene i de enkelte regioner, at der er en sund økonomisk udvikling i landet som helhed. Dansk økonomi er i disse år karakteriseret ved relativ høj vækst og beskæftigelse, meget lav ledighed, moderat inflation samt store overskud på de offentlige finanser såvel som på betalingsbalancen.

De overordnede mål for finanspolitikken er en stabil økonomisk udvikling og en holdbar udvikling i de offentlige finanser – også på lang sigt. Det kræver overskud på de offentlige finanser og en mærkbar reduktion af den offentlige gæld i disse år, hvor blandt andet befolknings- sammensætningen er gunstig med relativt man-

ge i de traditionelt erhvervsaktive aldersgrupper, og hvor indtægterne fra energiproduktionen i Nordsøen er forholdsvist store. Det operationelle pejlemærke for finanspolitikken tilsiger således strukturelle overskud på de offentlige finanser på mellem ½ og 1½ pct. af BNP frem mod 2010.

2. Regionale aspekter af regeringens globaliseringsstrategi

Regeringens strategi »Fremgang, fornyelse og tryghed« fra april 2006 skal sikre en stærk konkurrencekraft og en stærk sammenhængskraft, så Danmark i 2015 er verdens mest konkurrencedygtige samfund.

Derfor gennemføres i perioden 2007-2013 en målretning af EU-strukturfondsmidlerne mod lokal og regional vækst samt erhvervsudvikling. Indsatsen fokuseres på at fremme de regionale vækstvilkår for iværksætteri, innovation, anvendelse af ny teknologi og de menneskelige ressourcer.

Desuden indgås partnerskabsaftaler mellem de regionale vækstfora og staten. Partnerskabsaftalerne skal udfolde globaliseringsstrategien således, at der skabes vækst i alle dele af landet. Derfor skal strategien gennemføres i tæt sammenhæng med den regionale indsats for vækst og erhvervsudvikling, der forestås af de regionale vækstfora og under hensyntagen til regionernes særlige muligheder og udfordringer, der fremgår af vækstforums erhvervsudviklingsstrategi. De første partnerskabsaftaler forhandles i foråret 2007.

De regionale partnerskabsaftaler indgås i regi af det regionalpolitiske ministerudvalg, som bl.a. har til opgave at koordinere den statslige indsats for at fremme vækst, beskæftigelse og erhvervsudvikling i hele landet, herunder koordinere og følge de statslige initiativer inden for strategien 'Danmark i den globale videnøkonomi', der udmøntes på regionalt niveau.

3. Regional erhvervspolitik

Omdrejningspunktet for den regionale erhvervspolitik er de 6 regionale vækstfora. Disse blev etableret pr. 1. april 2006, hvor de afløste de midlertidige vækstfora, som økonomi- og erhvervsministeren på opfordring fra amter, kommuner og andre regionale parter nedsatte i sommeren 2005. Alle vækstfora har i løbet af 2006 udarbejdet en erhvervsudviklingsstrategi samt en handlingsplan for de konkrete initiativer, som igangsættes først.

En væsentlig del af den regionale erhvervsudviklingsindsats de kommende år skal medfinansieres af midler fra EU's strukturfondsprogrammer i 2007-2013. Hele landet er støtteberettiget og tildeles midler under de nye strukturfondsprogrammer, men i den regionale fordeling af midlerne har regeringen taget særlige hensyn til de steder i landet, som er forholdsvist svagt stillet.

Ca. 443 mio. kr. af EU's strukturfondsmidler fordeles årligt til de regionale vækstfora. Ca. 49 mio. kr. fordeles årligt efter konkurrence mellem vækstfora inden for temaer, som fastlægges af Danmarks Vækstråd. Formålet med at fordele 10 pct. af midlerne efter konkurrence er bl.a. at sikre en tværgående indsats for de problemstillinger, der bedst løses på tværs af regionerne. Inden for overordnede årlige temaer kan vækstforaene indstille projektforslag, der understøtter de regionale erhvervsudviklingsstrategier. Midlerne fordeles til de bedste og mest perspektivrige initiativer.

Fra 1. januar 2007 er der etableret 5 regionale væksthuse. Væksthusenes hovedkontorer er placeret i hhv. Aalborg, Århus, Odense, Vordingborg og København. Væksthusene skal opbygge stærke rådgivningsmiljøer, hvor iværksættere og mindre virksomheder med vækstpotentiale får en samlet indgang til den kvalificerede vejledning, som er vigtig for at skabe vækst. Væksthusene skal fremme samarbejdet mellem såvel offentlige og private som lokale og regionale aktører, og kan i samspil med disse aktører udvikle nye tilbud til målgruppen.

I perioden 2007-2010 finansierer staten de regionale væksthuse, som modtager i alt ca. 85 mio. kr. årligt fra statens erhvervsservicebevilning. Derudover er der, jf. »Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen« under puljen til innovation og iværksætteri, afsat 42 mio. kr. i 2007 – voksende til 60 mio. kr. i perioden 2008-2010 – til at skabe et samlet kvalitets- og kompetenceløft i rådgivningsindsatsen over for nye og mindre virksomheder med vækstambitioner.

Der er i oktober 2006 vedtaget en handlingsplan for dansk fiskeri og akvakultur. Det finansielle grundlag for planen er tilvejebragt med EU's Fiskerifond, der sammen med nationale midler støtter sektoren med ca. 520 mio. kr. i 2007-2008. Handlingsplanen skal støtte og udvikle den regionale og lokale forankring af erhvervene. Det gælder både de store fiskerihavne og de mindre lokale havne og småøer. Formålet er at skabe sammenhæng mellem regeringens

erhvervs politik, vækstforaenes erhvervsudviklingsstrategier og kommunernes erhvervsudvikling af betydning for fiskeri og akvakultur.

Regeringen gennemførte i 2006 14 nye initiativer under Landdistriktsprogrammet for 2000-2006, som var målrettet vækst og udvikling i landdistrikterne. Der blev anvendt i alt 320 mio. kr. ekstra til disse nye initiativer, som supplerede det eksisterende landdistriktsprogram. Alt i alt blev der udbetalt 1,1 mia. kr. under Landdistriktsprogrammet i 2006.

4. Fysisk planlægning og nationalparker

I Landsplanredegørelsen 2006 »Det nye Danmarkskort – planlægning under nye vilkår« fremlægges regeringens vision for hele landets udvikling, og der tages overordnet stilling til planlægningen i de forskellige dele af landet. Landsplanredegørelsen lægger op til en differentieret planlægning, hvilket skal skabe balance og værne om kvaliteterne i omgivelserne.

Som opfølgning på landsplanredegørelsen er der iværksat en række initiativer og dialogprojekter i samarbejde med på den ene side lokale og regionale myndigheder og på den anden side Miljøministeriet og andre ministerier. Der er blandt andet nedsat en arbejdsgruppe med repræsentation af ministerier og relevante organisationer, som med særligt henblik på yderområderne skal belyse landsbyernes rolle i de nye kommuner, analysere barrierer for landsbyernes udvikling samt diskutere strategier for udvikling, baseret på de særlige kvaliteter, de enkelte landsbyer har. Arbejdsgruppen forventes at afslutte sit arbejde i foråret 2007. Desuden forberedes et udviklingsarbejde om, hvordan et yderområde kan udnytte sine naturgivne styrkepositioner i form af natur, landskab og kulturmiljø til at skabe udvikling.

Der har i nogle år været pilotforsøg med nationalparker i Danmark. Hovedformålet med oprettelse af nationalparker er at styrke og udvikle naturen og landskabet i områder af national og international betydning, bl.a. gennem etablering af større sammenhængende naturområder. Der er samtidigt mulighed for at tilgodese en række andre formål, herunder at fremme friluftsliv, styrke kulturhistoriske værdier og understøtte en udvikling til gavn for de berørte lokalområder. De gennemførte projekter peger således alle på, at en nationalpark kan styrke det lokale erhvervsliv, primært som følge af en forøget turisme. Det forventes, at et lovforslag om nationalparker vedtages inden sommerferien 2007, hvor-

efter miljøministeren i første omgang vil udvælge 1-2, måske 3, områder blandt en række gennemførte projekter.

5. Forskning og universiteter

Med virkning fra 2007 reduceres antallet af universiteter og sektorforskningsinstitutioner i Danmark fra 25 til 11 – heraf 8 universiteter – dannet ved sammenlægninger mellem 12 universiteter og 13 sektorforskningsinstitutioner. Regionale hensyn har ikke været et selvstændigt formål i sammenlægningsprocessen, men resultatet er, at der er minimum ét universitet i hver region.

Med fordelingen af institutionerne i henholdsvis Øst- og Vestdanmark er Vestdanmark blevet styrket yderligere på det forskningsmæssige område efter sammenlægningerne. Danmarks Pædagogiske Universitet og Danmarks Miljøundersøgelse er blevet lagt sammen med Århus Universitet med hovedsæde i Århus, Region Midtjylland. Aalborg Universitet i Region Nordjylland er blevet styrket ved sammenlægning med Statens Byggeforskningsinstitut, og Syddansk Universitet i Region Syddanmark er fusioneret med Statens Institut for Folkesundhed.

Fysiske flytninger er som hovedregel ikke en del af sammenlægningsbeslutningerne. Det må dog forventes, at sammenlægningerne har væsentlige regionale konsekvenser. Eksempelvis må det forventes, at den midtjyske region vil blive styrket med etableringen af et internationalt slagkraftigt uddannelses- og videntcenter i verdensklasse inden for miljø og naturforvaltning med fusionen mellem Århus Universitet, Danmarks Jordbrugsforskning og Danmarks Miljøundersøgelser.

I 2006 har videnskabsministeren godkendt 33 nye bachelor- og kandidatuddannelser. De nye uddannelser er med til at sikre, at universiteternes uddannelsesudbud tilpasser sig regionernes behov for højt kvalificeret arbejdskraft.

6. Teknologi, viden og innovation i regionerne

Rådet for Teknologi og Innovation gennemførte en ansøgningsrunde til etablering af regionale teknologcentre i marts 2006 og igangsatte på den baggrund 13 regionale teknologcentre rundt om i landet med hvert sit faglige område. Heraf er de 6 af centrene helt nye, mens de resterende 7 er en videreførelse af regionale vækstmiljøer.

De regionale teknologicentre er en del af regeringens regionale handlingsplan »Viden flytter ud«, hvis overordnede formål er at sikre, at også regionerne uden for storbyerne har gode rammer for at skabe videnbaseret vækst og udvikling. Et regionalt teknologicenter er et samarbejde mellem virksomheder, uddannelsesinstitutioner, teknologiske videnformidlere og andre relevante aktører.

Der er igangsat en række initiativer med fokus på at øge vidensniveauet og innovation i de små og mellemstore virksomheder (SMV'er).

I regi af de Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter (GTS'ere) etableres en teknologisk indgang til videns- og innovationssystemet »Regionale innovationsagenter«. Formålet er at afprøve modeller til at få skabt kontakt og samarbejde med den gruppe af små og mellemstore virksomheder, der ikke traditionelt samarbejder med videninstitutioner eller har fokus på innovation. Ligeledes skal der etableres én samlet regional indgang for SMV'erne til videnssprednings- og innovationssystemet.

Pilotprojektet skal være med til at nå målet om, at flere SMV'ere skal være innovative, og at flere SMV'ere skal kende til og bruge videninstitutioner, herunder GTS-institutterne, til at blive mere innovative. Forsøgsvis igangsættes 3 pilotprojekter i henholdsvis Region Sjælland, Region Syddanmark og Region Midtjylland. Der er samlet afsat omkring 10 mio. kr. til hvert pilotprojekt i årene 2007-2009.

Den Regionale IKT-satsning har til formål at udvikle og styrke forsknings- og udviklings-samarbejdet mellem erhvervslivet og de regionale IKT-videnmiljøer. Den har desuden til formål at styrke formidlingen og nyttiggørelsen af avanceret viden om IKT til det regionale erhvervsliv med fokus på områderne uden for de store universitetsbyer. Til den statslige medfinansiering af indsatsen er der på finansloven for 2006 afsat 90 mio. kr. over en treårig periode, fordelt med 30 mio. kr. om året.

Af disse midler medfinansieres 4 IKT-kompetencecentre i tilknytning til eksisterende danske videnmiljøer. Desuden gives under overskriften »IKT-korridoren« medfinansiering af innovative IKT-projekter til fremme af vidensspredning. I 2006 er der igangsat 3 meget forskellige projekter under IKT-korridoren, som fx intelligent styring af stalde og traktorer, produktudvikling gennem anvendelse af trådløs teknologi og robotter til plantepleje.

Initiativet »Regionale videnpiloter« har til formål at få flere højtuddannede ud i små og mellemstore virksomheder i udkantsområderne, samt styrke samarbejdet mellem virksomhederne og offentlige videninstitutioner. Anvendelsen af videnpilotordningen har en stor regional spredning. Projekterne fordeler sig jævnt geografisk sammenholdt med den regionale fordeling af arbejdspladser i øvrigt. På baggrund af erfaringerne med ordningen vil der i 2007 bl.a. blive taget initiativ til en mere regional opsøgende indsats overfor de små og mellemstore virksomheder.

Der er på finansloven afsat en projektbevilling til nye initiativer på Bornholm. Bevillingen udmøntes af ministeren for videnskab, teknologi og udvikling efter indstilling fra Bornholms Vækstforum.

I 2006 blev der brugt 5,7 mio. kr., og der blev igangsat og videreført projekter indenfor temaerne ø-studier og regionaludvikling, turismedforskning og -udvikling samt uddannelser. Der er specielt fokus på generelle erhvervsfremmende og infrastrukturelle initiativer. Initiativerne skal bidrage til at sikre Bornholms samfundsøkonomiske og beskæftigelsesmæssige udvikling på lang sigt. I 2006 blev der gennemført en evaluering af initiativerne. På finansloven for 2007 er der afsat 5,8 mio. kr., i 2008 5,3 mio. kr. og i 2009 5,2 mio. kr.

7. Uddannelse

I aftalen af 2. november 2006 mellem regeringen og Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre om fremtidens velstand, velfærd og investeringer i fremtiden blev der aftalt en udmøntning af den særlige globaliseringspulje, som indeholder målsætninger om en forøgelse af kvaliteten og kapaciteten inden for ungdomsuddannelserne, de videregående uddannelser samt voksen- og efteruddannelsesområdet.

Velfærdsaftalen har som mål, at alle skal have mulighed for at påbegynde og gennemføre en kompetencegivende ungdomsuddannelse. Målet er, at mindst 95 % af alle unge gennemfører en ungdomsuddannelse i 2015. I dag begynder over 95 % af en ungdomsårgang på en ungdomsuddannelse, men kun godt 80 % gennemfører. Der er en særlig stor udfordring i at sikre, at den sidste femtedel af en ungdomsårgang får en ungdomsuddannelse.

På denne baggrund skal de erhvervsrettede ungdomsuddannelser fornyes, således at de i

fremtiden samles i 10-12 nye fællesindgange. Det forudsættes, at indgangene til erhvervsuddannelserne fortsat tilbydes med en betydelig geografisk spredning, og at der skal være uhindret adgang til et bredt uddannelsesudbud for størstedelen af de unge, uanset hvor i landet de bor.

Som led i kommunalreformen skal regionsrådet, i samarbejde med uddannelsesinstitutionerne, varetage visse koordinerende opgaver vedrørende indsatsen, kapaciteten og den geografiske placering af ungdomsuddannelser og de almene voksenuddannelser med henblik på, at der er et tilstrækkeligt og varieret uddannelses-tilbud til unge i regionen.

Med henblik på at styrke kvaliteten og kapaciteten på de videregående uddannelser, og for at nå globaliseringsstrategiens målsætning om, at mindst halvdelen af alle unge skal have en videregående uddannelse i 2015, er det besluttet at styrke professionsbacheloruddannelserne gennem en videre udvikling af de faglige miljøer.

Regeringen har derfor i marts 2007 fremsat lovforslag om etablering af 7-8 regionale, flerfaglige professionshøjskoler, som kan sikre at der skabes attraktive uddannelsesmiljøer overalt i landet. Der skal være mulighed for et tæt og stærkt samspil med regionale interessenter, herunder virksomheder, aftagere og regionale vækstfora. Professionshøjskolerne skal være et værdifuldt led i den regionale udviklingsstrategi, og skal medvirke til at sikre en afbalanceret erhvervsudvikling i hele landet. Professionshøjskolerne kan sikre uddannelsesforsyningen i alle dele af landet, med udgangspunkt i de særlige regionale behov og vækstpotentialer, og de skal fungere som regionale videninstitutioner i forhold til såvel private som offentlige virksomheder.

8. Videreførelse af det forhøjede befordringsfradrag og udvikling af distancearbejdspladser i SKAT

Ordningen med forhøjet befordringsfradrag for pendlere bosat i udkantkommuner er videreført for indkomstårene 2007-2013. Målet er at gøre det mere attraktivt for personer, der arbejder i de større byer, at bosætte sig i yderområderne og at fastholde erhvervsaktive, der allerede bor der. Dette kan medvirke til at styrke befolkningsudviklingen og give yderområderne større del i indkomstfremgangen i de større byer.

I alt 16 af de nye kommuner er udpeget til udkantkommuner på baggrund af objektive sam-

fundsøkonomiske kriterier. Inden udgangen af 2013 vil ordningen blive taget op til fornyet revision. For at give den enkelte borger en rimelig tidshorisont at planlægge ud fra samt for at bevare incitamenterne i ordningen helt frem til 2013, vil det forhøjede befordringsfradrag kunne bibeholdes i minimum 7 år.

Med henblik på bl.a. at sikre fastholdelse af SKATs arbejdspladser i udkantsområderne, er der iværksat et projekt, der belyser mulighederne for etablering af arbejdspladser ud fra en mere geografisk uafhængig vinkel. Projektet belyser bl.a. mulighederne for at give medarbejdere større muligheder for fleksibilitet i forhold til den fysiske arbejdsplads. Der er gennemført et pilotprojekt i Tønder, der har belyst mulighederne for distancearbejdspladser. Projektet har ført til, at der i dag oprettes et betydeligt antal distancearbejdspladser i skatcenter Tønder, som primært tilgodeser medarbejdere, der er bosat langt væk fra Tønder, bl.a. i Sønderborgområdet. På sigt forventes det, at SKAT med etablering af fx distancearbejdspladser, kontorhoteller og virtuelle samarbejdsrelationer vil have større mulighed for at fastholde statslige arbejdspladser i udkantsområderne i Danmark.

9. Poli- og domstolsreformen

Et bredt flertal i Folketinget har i foråret 2006 vedtaget en poli- og domstolsreform, der trådte i kraft den 1. januar 2007. Reformen indebærer, at de nuværende 54 politikredse sammenlægges til 12 nye politikredse og de nuværende 82 byretter sammenlægges til 24 nye byretter. Sammenlægningen af politikredsene og retskredsene har bl.a. til formål at skabe det nødvendige ressourcemæssige grundlag for, at mere reel beslutningskompetence og flere opgaver flyttes til det decentrale niveau, dvs. til politikredsene og byretterne. Derved skabes de bedst mulige rammer for, at politiets og domstolens opgaver kan løses med en ensartet høj faglig kvalitet overalt i landet og med en fleksibel, serviceorienteret og effektiv tilrettelæggelse af arbejdet.

10. Kultur i hele landet

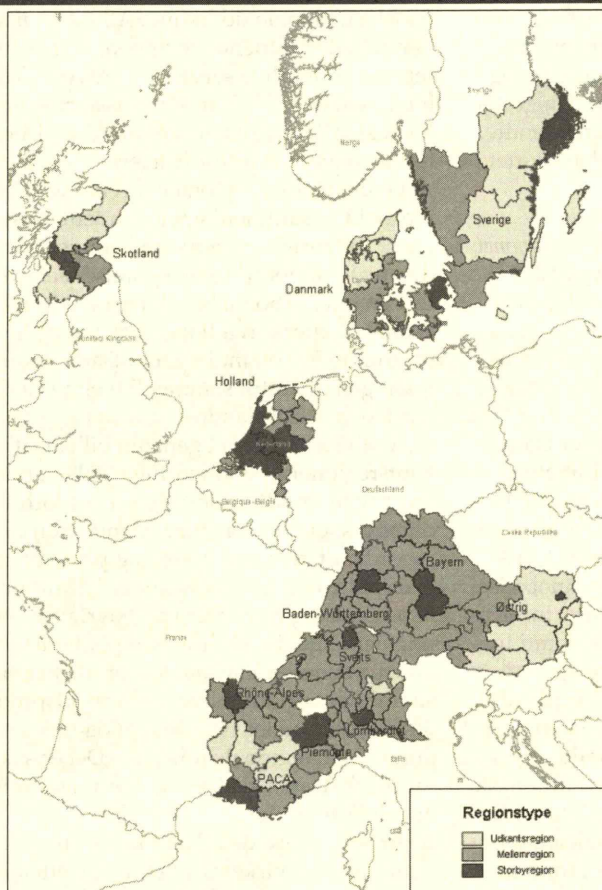
Kulturministeren offentliggjorde den 11. april 2006 regeringens strategi for Kultur i hele landet, der skal understøtte kulturlivet uden for hovedstadsområdet. Som følge af strategien er der i 2006 oprettet »Puljen til kultur i hele landet«, som har til formål at videreudvikle og højne kvaliteten af kulturlivet uden for hovedstads-

den offentlige sektor under hensyntagen til, at der bliver færre til at løse opgaverne og dermed sikre den offentlige service såvel som de kompetencer, som efterspørges af det private arbejdsmarked, i alle dele af landet.

Regeringen har i forlængelse af kommunalreformen igangsat en kvalitetsreform, som skal nytænke den måde, hvorpå den offentlige service leveres til gavn for borgere og virksomheder i hele landet.

Både kommunalreform, globaliseringsinitiativet og den kommende kvalitetsreform er udtryk for, at regeringen forholder sig aktivt til såvel nuværende som kommende udfordringer. Det gælder også mere specifikt på det regionale område, hvor lokaliseringen af statslige arbejdspladser, reformen af det kommunale finansieringssystem og den nye administrative inddeling især vil få en positiv betydning i de regioner, hvor der er mest behov for udvikling.

Regional udvikling i et internationalt perspektiv: De 95 regioner i den internationale benchmarkanalyse, opdelt på typer af regioner

Note: Der er i alt 16 (mørkegrønne) storbyregioner, 17 (gule) udkantsregioner og 62 (lysegrønne) mellemregioner.

Kilde: Copenhagen Economics og BAK Basel Economics.

Hermed slutter redegørelsen.

området. Fra april 2006 uddeles 24 mio. kr. årligt fra puljen. Der ydes støtte inden for alle grene af kunst og kultur i alle egne af landet uden for hovedstaden.

Indenfor perioden 2007 – 2010 er der indgået 9 kulturaftaler med en række kommuner. Kulturaftalerne indgås med en flerhed af kommuner for at øge aftaleområdernes dispositionsfrihed, det tværkommunale samarbejde på kulturområdet og for at sikre koordinering og dialog mellem staten og det kommunale niveau.

I august 2006 fremlagde kulturministeren en formidlingsplan for museerne. Formidlingsplanen indebærer, at der årligt fra 2007 fordeles 40,5 mio. kr. til at styrke museernes formidling over hele landet. Planen er en markant satsning på at styrke danskernes kendskab til kulturarven og skal på den måde ses i forlængelse af den gratis adgang for børn og unge til de statsanerkendte museer, som regeringen indførte ved årsskiftet fra 2006.

11. EU's strukturfonde og Landdistriktsprogrammet
Alle programmer under EU har påbegyndt en ny programperiode for 2007-2013. Særligt strukturfondsindsatsen samt indsatsen under Landdistriktsprogrammet og Fiskerifondsprogrammet har særligt fokus på udviklingen i de danske regioner.

I strukturfondsperioden 2007-2013 er Danmark tildelt ca. 511 mio. kr. årligt til initiativer under målet »Regional konkurrenceevne og beskæftigelse«. Fra dansk side lægges der op til, at strukturfondsindsatsen målrettes fire indsatsområder, der understøtter regeringens globaliseringsstrategi: Uddannelse, iværksætteri, innovation samt anvendelse af ny teknologi. Samtidig lægges der op til en stærk sammenhæng til de regionale erhvervsudviklingsstrategier, idet de regionale vækstfora skal indstille til staten om prioriteringen af EU's strukturfondsmidler.

Danmark deltager under målet om europæisk territorielt samarbejde i perioden 2007-2013 i fire grænseoverskridende, to tværnationale og fire interregionale programmer. Til disse programmer er der årligt tildelt Danmark gennemsnitligt ca. 104 mio. kr.

Med det danske Landdistriktsprogram for årene 2007-2013 vil regeringen gennemføre en massiv satsning på landdistrikterne og yderområderne. I hvert af årene 2007 og 2008 har regeringen besluttet af fordele 560 millioner kroner i statslige og EU midler til indsatser under programmet. Over den samlede periode vil der bli-

ve investeret mere end seks milliarder kroner i landdistrikterne.

Fiskerifondsprogrammet under EU's strukturfonde har til formål at fremme omstilling og udvikling i fiskerisektoren og i de fiskeriafhængige områder. Midlerne til fiskerisektoren har en betydelig regional effekt i yderområder med svagere økonomisk udvikling og lavere beskæftigelse end den øvrige del af landet.

AFSLUTNING

Samlet set er der mange positive takter i den danske regionale udvikling. Alle dele af landet har del i den faldende ledighed, og nye strukturer i den offentlige service og erhvervsfremmeindsatsen er med til at fremtids sikre sammenhængskraften i det danske samfund. Der er dog fortsat regionale udfordringer.

Hvor står den regionale udvikling i Danmark i forhold til sammenlignelige udenlandske regioner? Indenrigs- og Sundhedsministeriet har til den regionalpolitiske redegørelse fået gennemført en international benchmarkanalyse, der sammenligner udviklingen i regionale forskelle i produktionen pr. indbygger i Danmark med udviklingen indenfor sammenlignelige landeområder (»benchmarklande«) i Europa.

Analysen tegner et generelt billede af, at udkantsregioner i perioden 1990-2005 har oplevet en svagere produktionsudvikling i forhold til deres respektive benchmarkland, men de danske udkantsregioner klarer sig på den anden side bedre end gennemsnittet af de internationale udkantsregioner. Der kan i øvrigt peges på nogle mulige danske forcer og potentialer. De danske regioner har således formået at omstille sin industristruktur, hvorved arbejdsproduktiviteten har udviklet sig gunstigt og medvirker til at mindske regionale forskelle. Det er således vigtigt fortsat at skabe gode rammer for vækst i alle dele af landet.

Arbejdsmarkedet i Danmark er mobilt. Øget pendling medvirker til at udjævne effekten af regionale produktionsforskelle og føre indkomst ud til de regioner, hvor befolkningen bor. De regionale forskelle i indkomster er således mindsket i perioden 1990-2005. Forholdene vedrørende pendling og kommunikation i relation til den regionale udvikling vil kunne yderligere analyseres til en senere redegørelse.

En af de kommende års store udfordringer, som vedrører arbejdsmarkedet, er at indrette

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Landdistriktsredegørelse 2007 af 25/4 07

(Redegørelse nr. R 10).

Indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen):

1. INDLEDNING

Regeringen lægger stor vægt på at sikre de bedst mulige rammer for vækst og udvikling i hele Danmark. Det er vigtigt, at der sker en afbalanceret udvikling, hvor der er fokus på at sikre en stærk sammenhængskraft mellem landdistrikterne og byområderne.

Regeringen har igennem de seneste to år igangsat og videreført en lang række initiativer, der understøtter målsætningen om at sikre attraktive vilkår for at bo og drive erhverv i alle dele af landet. Initiativerne bidrager dels til at imødegå de udfordringer landdistrikterne står overfor: Dels bidrager de til at understøtte og udvikle landdistrikternes potentialer og sikre gode rammer for udfoldelsen af det store lokale engagement, der findes i landdistrikterne.

Landdistriktsredegørelsen til Folketinget afgives af indenrigs- og sundhedsministeren og fødevarerministeren i fællesskab. Formålet med nærværende redegørelse er at gøre status for udviklingen i de danske landdistrikter og herunder beskrive de nye kommunale strukturers betydning for landdistriktspolitikken og landdistrikternes vilkår. Endvidere redegøres der i det følgende for regeringens konkrete tiltag til fremme af udviklingen i landdistriktsområderne.

Regeringens EU-medfinansierede program og den tilhørende strategi for udvikling af landdistrikterne 2007-2013 vil spille en central rolle i de kommende års landdistriktsudvikling. Beskrivelsen af program og strategi er på den baggrund givet betydelig vægt i redegørelsen. I redegørelsen fremhæves regeringens visioner og mål for det nye Landdistriktsprogram, de centrale virkemidler i programmet samt den administrative forankring af programmet centralt, regionalt og lokalt.

Redegørelsen afrundes med en skitsering af nogle af de udfordringer, der forventes at være

på dagsordenen på landdistriktsområdet i de kommende år.

2. LANDDISTRIKTERNE I DEN NYE KOMMUNALE STRUKTUR

Kommunalreformen tegner en ny offentlig sektor, hvor kommuner, regioner og stat har hver sin opgavemæssige identitet. Færre og mere robuste kommuner varetager de borgerrettede opgaver og fungerer som borgernes hovedindgang til den offentlige sektor. Fem nye regioner har ansvar for sundhedsvæsenet og varetager regionale udviklingsopgaver, mens staten fastsætter de overordnede rammer.

Kommunalreformen har skabt nye, stærke enheder, som kan udgøre et bæredygtigt fundament for en styrket indsats på en række områder, herunder også i relation til landdistriktsudviklingen. Kommuner og regioner vil i den nye kommunale struktur have hver sin væsentlige rolle i forhold til at sikre udvikling i landdistrikterne. Begge parter vil derfor også have et ansvar for at sikre, at indsatsen koordineres.

2.1. Kommuners og regioners rolle i den fremtidige landdistriktsudvikling

Kommunerne udgør den primære ramme om udviklingen i landdistrikterne. Med kommunalreformen styrkes denne decentrale ramme på konkrete områder.

På erhvervsområdet får kommunerne ansvaret for den lokale erhvervsservice. Hensigten med at samle ansvaret i kommunerne er at give de nye større kommuner forudsætninger for at tilbyde en sammenhængende erhvervsservice af høj kvalitet, baseret på nærhed og den daglige kontakt til det lokale erhvervsliv.

Med kommunalreformen overtager kommunerne også plankompetencen for det åbne land og får dermed ansvaret for at skabe en helhedsorienteret fysisk planlægning. Kommunerne vil derfor i langt højere grad kunne præge udviklingen lokalt ud fra kendskabet til lokalområdernes styrker, udfordringer og praktiske forhold.

Staten har en primær rolle i forhold til at sikre de bedst mulige rammebetingelser for den decentrale indsats. Men det er samtidig helt afgørende for udviklingen i landdistrikterne, at bolden gribes lokalt. Det er vigtigt, at den enkelte kommune tager et samlet ansvar for udviklingen i landdistrikterne og tænker på tværs af traditionelle sektorgrænser. De nye stærke kom-